

Viðmerkingar:

Sambandsflokkurin – Javnaðarflokkurin – Fólkaflokkurin?

Fólkaatkvøðu, skeyt Sambandsflokkurin upp fyri at skamta politiska dýpið. Meningakanning er betri og meiri álítandi, segði Javnaðarflokkurin.

Og meðan togst varð um hetta, og aðrenn sambandsuppskotið kom til viðgerðar í Tinginum, so kom ein meningakanning – gjørd av Útvarpi Føroya.

Um vit goðkenna meningakanningar sum instrument til í minsta lagi at vísa tendensir, so mugu vit um hesa seinastu siga, at hon hevði nakrar greiðar boðskapir:

1. Framgongd til ríkisfelagsskapsflokkarnar
2. Afturgongd til fullveldissamgonguna
3. 60% av føroyingum vilja varðveita ríkisfelagsskapin
4. 75% av føroyingum kunnu upp á longri sikt hugsa sær eina tilveru uttan fyri ríkisfelagsskapin, men hetta er helst treytað av onkrum, sum t.d. at vit til ta

tið hava fingið ein sjálvberandi búskap. Í tí heila tíkið eru viðmerkingarnar til ella fortreyttar fyri hesum valinum ikki nóg væl lýstar.

Men altso her og nú eru 60% føroyingar, sum vilja hava eina ríkisrættarlaga loysn, ið liggur innan fyri ríkisfelagsskapin. Hóast tað, so velja báðir samgonguleiðararnir í fullveldismálum – løgmaður og varaløgmaður – at seta fokus á hesi 75%, sum um 50 ella 100 ár kanska kundu hugsað sær eina aðra loysn, um ávisar treytir tá eru uppfylltar.

Treytir, sum vit kanska hesi seinastu árin hava hildið vera batnandi, men sum nú aftur tykjast at fjara undan okkum. Men aftur til hesi 60%. Hvørji eru tey, og hvørjir flokkar munnu umboða tey á Føroya Løgtingi? Vit finna sjálvandi bróðurpartin í Sambandsflokkinum og Javnaðarflokkinum, men á hugavert er at siggja, at eisini í Fólkaflokkinum er meiriluti fyri at finna eina loysn innan fyri ríkisfelags-

skapin.

Hesir flokkar hava svarað spurninginum, hvussu framtíðarstoða Føroya eigur at verða skipað, soleiðis í % (tað, sum vantar í 100, er »veit ikki« og »ikki upplýst«):

Innan fyri ríkisfelagsskapin:

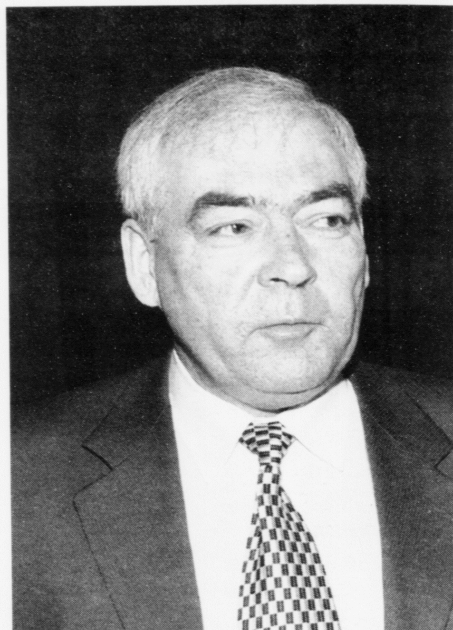
Fólkaflokkurin 44,8
Sambandsflokkurin 94,5
Javnaðarflokkurin 82,4
Uttan fyri ríkisfelagsskapin:
Fólkaflokkurin 42,0
Sambandsflokkurin 1,4
Javnaðarflokkurin 7,0

Í somu meningakanning fæa hesir somu flokkar tilsamans stuðul frá 65% av veljarunum. Boðskapurin frá veljarunum til hesar triggjar flokkar tyktist meira enn eyðsýndur. Hann er skorin út í papp: Setið tit tykkum niður saman og finnið eina loysn. Hetta eru teir flokkar, sum við skiftandi samansetingum og klipping hava myndað leiðsluna av okkara landi, síðan Heimastýrslógin kom í gildi, og hetta eru teir somu

flokkar, sum fólkið nú setir sitt álít á til at finna eina loysn í ríkisrættarlaga spurninginum.

Hvussu fæst so ferð á hesa tilgongdina, og hvør skal gera fyrsta leikin? Pauli Ellefsen visir í Sosialinum hósdagin á, at Javnaðarflokkurin hevur lykilið og tí má hava fyrsta initiativið. Eg eri ikki ósamdur við hann um hetta, men haldi tó, at ein ávís signalering millum hesar triggjar flokkarnar fyrst má vísa, hvar ein byrjan kann verða gjørd. Tað er umráðandi, at givin tekin eru so greið, at flokkarnir kunnu hjálpa hvør øðrum á gleið. Hesum hava allir triggjar flokkar brúkt, og kemur gongd á, so koma eisini allir at slúka størri kamelarnar enn tað at bjóða hvør øðrum á fund.

Og tá ið so gongd er komin á, so er einki, sum hastar meira. Vit eru sloppin burtur úr hesum óskiljandi og stressandi skundi, sum Høgni Hoydal tyktist at hava. Tað er, sum at fólk ikki skulu fáa tíð at skilja, hvat ið gongur fyri seg. Tey

skulu ikki fáa tíð at fáa sálina við sær, men bara vakna við kaldan dreymin handan fullveldismarkið. Ein broyting í okkara ríkisrættarlaga víðurskiptum skal hava sína tíð, um nakað skilagott skal koma burt-

urúr, og um breið undirtøka skal savnast. Og tíð hava vit nokk av.

Góðan arbeidshug.

Gotu 21. oktober 1999
Atli Hansen

Javnaðarflokkurin virðir samgongumeirlutan

Men neyðugt er hjá samgonguni, at lesa uppskot Javnaðarflokksins á sjálvstýrsléið nágreiniliga, um flokkurin skal vera við í eini semju.

Hetta vil Javnaðarflokkurin á sjálvstýrsléið.

Javnaðarflokkurin vil, at øll samfelagslig menning í Føroyum hevur til endamáls, at skapa eitt samhaldsfast samfelag fyri fri og fræls menniskju, har umsorganin fyri felags áhugamálum og vælfærd fólksins, er í háseti.

Øll stig á leiðini fram í móti hesum samfelag, skulu fremjast á fólkaræðsligum grundarlagi, har størst møguleg semja er eitt aðalmál.

Javnaðarflokkurin ásannar, at eingin er betur forur fyri at avgera, hvat er gott fyri føroyingar, enn føroyingar sjálvi. Á hesum stóði er allur politikkur Javnaðarflokksins grundaður.

Eisini strembanin fram í móti fullum og veruligum sjálvstýri í Føroyum.

Javnaðarflokkurin ásannar, at tíðin er farin frá heimastýrslógin, og at neyðugt er við nýggjari skipan. Eini skipan, ið samsvarar teimum ynskjum, sum meirilutin av fólkinum hevur, og er grundað á ta menning, ið er farin fram, síðan heimastýrslógin kom.

Tað mesta, sum kann yv-

irtakast eftir heimastýrslógin, er yvirtikið. Harafturat eru fleiri málsøki, ið eftir heimastýrslógin eru felagsmál, í roynd og veru undir føroyskum valdi.

Verandi skipan

má broytast

Javnaðarflokkurin ásannar, at tíðin er farin frá heimastýrslógin, og at neyðugt er við nýggjari skipan. Eini skipan, ið samsvarar teimum ynskjum, sum meirilutin av fólkinum hevur, og er grundað á ta menning, ið er farin fram, síðan heimastýrslógin kom.

Ógreiða er um tey nógvu nýggju málsøkini, sum eru komin upp, síðan heimastýrslógin varð gjørd.

Politiska og búskaparlaga menningin í Føroyum hevur havt við sær, at heimastýrslógin ikki longur megna at greiða ábyrgdarbytið í millum danskar og føroyskar myndugleikar. Serliga á figgjar- og búskapar-økinum, er hetta ein forðing fyri framhaldandi menning í Føroyum.

Alheimsgerðin av heimsbúskapinum ber í sær, at alsamt størri tørvur verður á, at vit í Føroyum hava dygg politisk og búskaparlaga stýringssamboð, sum við sjálvi hava ræði á og eftirlit við. Hetta er alneyðugt, til tess at tryggja stöð-

ufesti í føroyska samfelagnum.

Sjálvstýrslóg og

samveldissáttmáli

Javnaðarflokkurin vil, at heimastýrslógin verður tikið av, og at ein nýggj sjálvstýrslóg verður sett í staðin.

Samveldissáttmáli skal áseta, at Føroya Løgting, sum umboðar fyri Føroya fólk, er hægsti mynduleiki í Føroyum.

Sáttmálin tekur av allar fornligar avmarkingar fyri, hvørji mál og málsøki kunnu verða yvirtikin - tað merkir, at øll mál koma undir føroyskt ræði, tá Føroya Løgting ger tað av.

Greiðar reglur skulu gerast um føroyskan heimarrætt. Ríkisfelagsskapurin gevur øllum í felagsskapinum somu ríkisborgararéttindi.

Tá ið alt lóggávuarbeidi Føroyum viðvíkjandi verður gjørt á Føroya Løgtingi, verður fólkatingsumboðanin tikið av.

Hvussu sleppa vit úr Ríkisfelagsskapinum

Sjálvstýrslógin skal innihalda ásetingar um, hvussu samveldissáttmálin skal sigast upp, um so er, at føroyingar einaferð ynskja at fara úr ríkisfelagsskapinum. Fólkaatkvøða í Føroyum

staðfestir endaliga sjálvstýrslóg og samveldissáttmála.

Sjálvstýri eftir hesum leisti hevur sostatt ongar avmarkingar, tí við samveldissáttmálanum kunnu vit økja okkara sjálvstýri frá partvísu til fullfígga sjálvstýri, so hvørt sum vit skapa figgjarlaga og fyrisingarlaga fyrirtreytir.

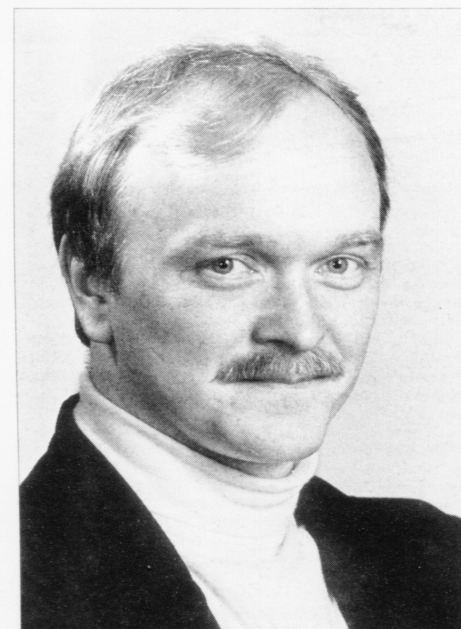
Ríkisstuðulin minka burtur

Sjónarmið okkara er, at peningaveitingar millum partar í einum ríkisfelagsskapi hava til endamáls at tryggja øllum borgarum eitt virðiligt lív. Veitingar frá danska statinum til Føroya eru ikki olmussa, men natúrligur rættur í tí samstarvi, sum ríkisfelagsskapurin er karmur um.

Javnaðarflokkurin skjýtur upp, at luftfall verður sett ímillum vøksturin í føroysku tjóðarframleiðsluni og einari minking í ríkisveitingunum.

Eftir hesum leisti kann ríkisstuðulin minkast burtur eftir einum áramáli, uttan at tað fær óhæpar avleiðingar fyri føroyska búskapin og harvið fyri føroysku vælferðina. Hvussu skjótt tað kann gerast, verður treytað av vøkstrinum í føroyska búskapinum.

Tá eru vit komin hagar, at vit kunnu taka stöðu til

ríkisfelagsskapin, leys av figgjarligum bindingum.

Omanfyri eru nevnd brot úr sjálvstýrslóg Javnaðarflokksins. Tað sigur seg sjálf, at ein tillaging í millum samgonguuppskotið og uppskot Javnaðarflokksins á sjálvstýrsléið, eigur at verða møguleg, men innafyrri ríkisfelagsskapin, sjálvandi.

Hvussu leingi vit skulu vera í hesum felagsskapi, er ikki neyðugt at seta dato á nú, eftirsum allir flokkar taka undir við tilagingum,

ið ger okkum til eina sjálvbjargna tjóð við einum sjálvberandi búskapi - har er eingin ósemja.

Vit eru samdir um endamálið, eisini hvussu tað kann røkast, men bara ikki hvat dato"ið verður.

Javnaðarflokkurin vil fegin verða við í prossessini, er tað bara dato"ið, sum er so magtpálígjandi hjá samgonguni, so er Javnaðarflokkurin ikki við.

Vinarliga
Birgir Waag Høgenesen